

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Licențiat în drept din Paris, Procuror-General la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România	40 lei
6 luni	20 "
3 luni	10 "
Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni	

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA RAHOVEI—5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON № 16/98

SUMAR

Afacerea Zappa cu Olimpicile; Concluziuni depuse de d-l avocat C. Nacu din partea Olimpicilor, contra succesorilor Zappa, dinaintea Curței de apel București secția III.

JURISPRUDENȚA:

Curtea de Casație secția I: *A. Reinchenberg cu H. Goldbraun; Partaj sau vânzare de drepturi succesoriale, de d-l C. N. Tonceanu;*

Supliment de concluziuni

pentru

Comisiunea Olimpicilor sau legatelor din Athena contra succesorilor V. Zappa, înaintea Curții de apel București, secțiunea III

Având în vedere, în primul rând, mijlocul tras din lipsa de reprezentare;

Având în vedere contradicțiunea între susținerile adversarilor de la prima instanță, când ei pretindeau că nu există mandat, nu emană dela Ministerul de finanțe al Greciei, și de oarece, după onorații adversari, numai Ministerul de finanțe poate reprezenta Olimpicile în justiție, și între susținerile în apel în cari o parte din rude susțin că Olimpicile sunt bine reprezentate prin președintele epitropiei, însă acțiunea este nulă, de oarece pretinde că mandatul emană dela președintele Olimpicilor trebuie să fie autorizat de Ministerul de finanțe și între restul rudelor cari recunosc Olimpicilor existența valabilă în instanță;

Considerând că această îndoită contradicțiune este de natură a înlătură seriozitatea obiecțiunii, căci instanța nu poate, în virtutea principiului că ea este indivizibilă, să fie valabilă legată față de o parte și nevalabilă față de alta;

Luând în considerare și ratificarea intervenită din partea Ministerului de finanțe al Statului grec;

Considerând, încă, că a se admite acest mijloc de apel, ar fi a se nega chiar susținerea apelanților că au în favoarea lor autoritatea lucrului judecat, căci nu a intervenit dela decizia 103/96 nici o schimbare în reprezentarea Olimpicilor; că de s'ar admite chiar că nu ar fi bine reprezentate Olimpicile după legea greacă, ele însă fiind bine reprezentate după legile române, urmează că ele pot stă în instanță conform art. 66 din procedură;

Că, deci, motivul de apel este neîntemeiat.

Având în vedere motivul, rezultând din starea de demență a testatorului Vanghelie Zappa;

Având în vedere că, pentru a combate această susținere, noi cerem să ni se admită chemarea de martori spre a dovedi contrariul, între cari martori să se citeze neapărat pe d-l General Dr. Fotino, unul din acei ce au semnat actul medical cu ocaziunea pronunțării interdicțiunii lui Vanghelie Zappa;

Având în vedere că între d-l avocat Zăuceanu, care pretindea că nebunia rezultă din chiar actul testamentar, și între d-l avocat C. Arion, că testamentul este o operă de om înțelept, este o vădită contradicțiune;

Având în vedere decretul Domnitorului Alexandru Ioan Cuza, din 17 Octombrie 1860, din care, în mod public, rezultă din potrivă starea de întregime a minții lui Vanghelie Zappa;

Pentru aceste considerațiuni, Curtea va înlătură acest motiv.

Având în vedere motivul de apel, bazat pe dispozițiunile art. 7, § V, din Constituțiune;

Având în vedere că acest articol nu poate fi invocat contra Olimpicilor, căci succesiunea lui Zappa fiind deschisă în 1865, art. 7 al Constituției din 1879 dispune că drepturile anterior câștigate sunt respectate;

Având în vedere întâmpinarea că Drecretul regal de autorizare din 1901, Decembrie 13, dispunând ca comisiunea Olimpicilor să-și exercite drepturile, respectând în special dispozițiunile Constituției, urmează a nu i se recunoaște dreptul la valoarea proprietății imobiliare rurale;

Considerând însă că acest decret trebuie completat cu referatul No. 21982/901 al d-lui Ministru de externe către Consiliul de miniștrii, care termină astfel: «Decretul regal va conține clauza că comisiunea legaturilor, sau Olimpicilor, autorizată pentru acest caz special a acceptă legatul sus menționat, potrivit art. 811 din Codul civil, nu va exercită drepturile sale decât în limitele prescise de legile Statului român, și în special cu respectarea art. 7 din Constituțiune, și, prin urmare, acea comisiune a Olimpicilor, în cazul eventual al dobândirii bunurilor legate prin testamentul def. Vanghelie Zappa, va fi datoare a transformă în numerar valoarea imobilelor rurale aflate în România, într'un termen care nu va putea trece peste 5 ani dela punerea sa în posesiune»; cu referatul către suveran: «Fînd datoare, în cazul eventual al dobândirii bunurilor legate prin testamentul def. Evanghelie Zappa, a transformă valoarea imobilelor rurale, aflate în România, în numerariu într'un termen care nu va putea fi mai mare de 5 ani dela punerea sa în posesiune». (Monitorul Oficial No. 206 din 16 Decembrie 1901);

Având în vedere și obiecțiunea că după legea din 1864 străinul nu putea dobândi imobile în țară;

Considerând că acest articol nu se aplică decât la acatele de cumpărare (Cristescu, art. 811, nota 31) și că pe de altă parte defunctul Zappa fiind rajă turc, și bucurându-se și de mica împământinare română, nu s'a dovedit că legea din 1864 ar mai putea fi aplicată, pe motiv că în Grecia românii nu ar putea cumpăra imobile; că, de altfel, Zappa fiind autorul comun al nostru, dacă obiecțiunea ar fi fondată, ea ar fi fost de natură a depărta dela bunurile succesoriale și pe rudele de sânge ale defunctului;

Că, de altfel, apelanții au renunțat la acest motiv; Onor. Curtea e rugată să respingă și acest mijloc de apel.

Având în vedere mijlocul de apel, bazat pe prescripțiune:

Având în vedere că dispozițiunile art. 700 din Codul civil constituiesc o decădere de drepturi iar nu o prescripțiune, căci prescripția este un mod de dobândire a unei proprietăți sau drept real, sau de liberare, prin urmare acest articol nu introduce o prescripție nouă care, negăsind coresponsuzător în Codul Caragea, să-și găsească aplicarea și pentru drepturile înăscute sub această legiuire, prescripțiunea cea nouă începând dela punerea în aplicare a Codului civil;

Considerând că articolul 7 din Codul Caragea, dela *prigoniri*, se referă tot la o prescripție pentru moștenire ea și pentru legat (art. 1 și art. 6, Cod. Caragea, idem);

Considerând că, dacă s'ar primi sistemul adversarilor că acceptarea dela 1892 are efect retroactiv, ar fi să se dea naștere la cele mai curioase aplicațiuni ale art. 688 din Codul civil, care ar creea în fapt situațiuni absurde;

Că, în ce privește acceptarea comisiei Olimpice, este indiferent de a se intra în cercetarea chestiunii dacă da sau nu mandatul, în virtutea căruia uzufructuarul C. Zappa a ridicat banii proveniți din exproprierea Hotelului Cernica (Athena), eră dat de comisiunea Olimpicilor, când e necontestat că banii s'au luat și s'au primit în numele Olimpicilor.

Că de s'ar primi raționamentul adversarilor, în sistemul cărora Constantin Zappa, uzufructuarul, a posedat pentru dânsii, ar fi să presupunem ca posibilă singura eventualitate ce nici într'un caz nu putea avea loc; căci Constantin Zappa, obținând renunțări formale la succesiune dela Maria Cociu și Anastase Zappa, singurele rude existente, autorii tuturor adversarilor noștrii de azi, el nu i-a putut considera de atunci decât ca persoane cu totul străine de succesiune, fiind depărtate tocmă dela această succesiune;

Că Constantin Zappa, de ar fi posedat pentru adversari, ar fi posedat contra titlului chiar al posesiunii sale, care desemnă ca nud proprietar pe comisiunea Olimpicilor, ceea ce e inadmisibil;

Că, în ce privește renunțările lui Anastase Zappa și a Mariei Cociu, ele purtând asupra unor drepturi private și bănești, chiar dacă renunțarea la dreptul privat ar face posibilă executarea unei clauze de ordine publică, Constantin Zappa n'a putut decât să le considere ca valide, cu atât mai mult cu cât în timpul vieții lui aceste renunțări n'au fost atacate, nici nu s'a formulat vreă pretențiune la moștenire în orice alt mod;

Că rudele nu pot invoca nici uzucapiunea, căci nici în sistemul Codului Caragea (art. 1 dela *prigoniri*) nici în sistemul noiei legi (art. 1895 din Codul civil) nu se aplică regulile uzucapiunii la universalități (*Vezi Drep-tul*, 45/99 și *Buletinul Casației*, pag. 290/93;

Având în vedere art. 811 din Codul civil, care dispune că dispozițiunile între vii, sau prin testament, făcute în favoarea ospiciilor, săracilor dintr'o comună, sau Stabilimentelor de utilitate publică, *nu pot avea efect* decât dacă sunt autorizate, și, prin urmare, acest articol este o condițiune de îndeplinirea căreia depinde valabilitatea dispozițiunii, lucru ce reiese și mai clar dacă punem în față art. 817, care dispune că donațiunile nu pot fi acceptate decât prin ordonanță domnească;

Că, așa fiind, nici o prescripție nu a putut curge *pendente conditione*, și că liberalitățile vor produce efect îndată ce autorizarea va fi acordată;

Având în vedere, astfel, că art. 811 creează o incapacitate constituțională pentru legatarul, persoană morală; că este constant că o incapacitate creată printr'o lege pesterioară nu poate atinge drepturi câștigate, cum este, în speță, acel căpătat la Iunie 1865;

Că, în special, deși art. 811 necontestat că este o dispozițiune obligatorie de ordine publică, totuși nu are efect retroactiv, căci și legile de ordine publică, ca toate celelalte legi, nu-și întind efectul lor asupra trecutului. (Cas. I, No. 39/70, *Bulet.*, p. 33/70; Cristescu, art. 811, No. 5 și 31, *in fine*);

Că renunțarea făcută la 1865, de Maria Cociu și Anastase Zappa, nefiind decât o renunțare la dreptul de a invoca nulitatea unui legat, această renunțare nu are nici urmare mediată, nici nu presupune implicit o recunoaștere a capacității Olimpicilor, nici a existenței personalității juridice, căci se poate să coexiste oricât timp aceste două stări: inexistența Olimpicilor și renunțarea rudelor la moștenire; că altceva ar fi dacă renunțarea ar fi avut de obiect o prescripțiune neîndeplinită, un pact comisoriu, o rezervă, și altele.

De aceea și aceste întâmpinări urmează a fi respinse.

Având în vedere chestiunea autorității lucrului judecat;

Având în vedere petițiunile de intentarea procesului din 1892, concluziunile noastre, concluziunile adversarilor noștrii (formulate în concluziunile Cornea, Missir, Păucescu), deciziunea Curții de apel și deciziunea Casației;

Considerând că numai la două înfățișări s'a prezentat mandat din partea epitropiei Olimpicilor, și aceasta pentru a se face declarația relativă la procedura verificării de scripturi, dar prin aceasta nu s'a înțeles ca Olimpicile să figureze în proces ca parte oșebită de Statul elen, probă că nu s'a pus în numele lor propriu nici o concluziune; mai mult: rezultă din practica acestei deciziuni că la 17 Septembrie 1893, data când d-l Alexandropol a prezentat mandatul special din partea Olimpicilor, ele trebuie să fie reprezentate, conform legii, de președintele lor. Iar la înfățișările ulterioare, din partea Statului, s'au pus concluziuni tot în baza procurilor anterioare; că, de aceea, acțiunea Statului grec se respinge ca neputând reprezenta valabilmente Olimpicile, instituțiune care, zice Curtea, «a avut și la 1865, cum are și astăzi, caracterul unui stabiliment de utilitate publică cu un patrimoniu propriu și, prin urmare, cu o personalitate distinctă»;

Că deciziunea din 1896 stabilind numai că Statul elen nu poate reclama averea și respingând numai acțiunea lui, nu și a Olimpicilor, care nu putea figura nici nu a figurat în proces, nu se poate invoca din această deciziune lucrul judecat;

Considerând că, chiar admitând ipoteza cea mai favorabilă a adversarilor, că Olimpicile ar fi figurat în

instanță la 1896, încă n'ar putea fi lucru judecat față de ele decât chestiunile cari au fost sau au putut fi deduse în judecată; că, prin urmare, faptele și situațiunile juridice, survenite posterior hotărârii din 1896, n'au putut fi judecate, așa încât nici existența Olimpicilor în România, în urma decretului dela 1901, dar nici aceea a existenței lor în România dela 1865, prin efectul retroactiv al decretului din 1901, n'au putut fi tranșate prin acea deciziune;

Că, în orice caz, acea deciziune constatând că la 1865 Olimpicile, deși aveau ființă în Grecia, nu existau însă în România, a constatat neexistența lor în România și la 1896, căci dela 1865 până la 1896 nu a intervenit nici o schimbare în starea acestei persoane în România; că, dar, față de acestea, nu s'a putut da o hotărâre care să aibă puterea lucrului judecat;

Având în vedere motivul de apel, tras din pretinsa lipsă de personalitate juridică a Olimpicilor;

Având în vedere că chiar în sistemul acelora cari cred că numai legea poate da naștere unei persoane morale, încă persoana morală străină nu are trebuință de lege pentru a-și exercita drepturile în România, că acest lucru este cu atât mai adevărat cu cât nu se poate cită un singur caz în care o lege să fi dat naștere unei persoane juridice străine; că ar fi absurd și, prin urmare, inadmisibil ca o lege română să creeze o instituțiune străină fără a-i da naționalitatea română;

Considerând că principiul teritorialității legilor nu există în fapt, căci este inexact că respectarea lor nu se întinde ultra teritorium, și că în nimic suveranitatea națiunii nu este atinsă, probă art. 2 din Codul civil, ce are echivalent în toate legislațiile, și reciprocitatea e implicită în dreptul internațional;

Considerând că chiar sentințele judecătorești pot avea efect peste frontierele țării unde s'au pronunțat, că art. 374 din Procedura civilă acordă executorul sentințelor cari sunt definitive, și că o hotărâre de condamnățiune, de interdicție, de faliment, urmărește pe individ oriunde s'ar afla, fără chiar îndeplinirea formelor cerute de citatul articol;

Considerând, în al doilea rând, că este inexact a zice că persoanei morale străine, dacă s'ar admite că nu este nevoie decât de recunoașterea puterii executive pentru a se exercita drepturile recunoscute în țară străină, ar fi a i se aplică dispozițiuni legale mai favorabile de cât persoanelor juridice indigene, căci este de ajuns un simplu decret și pentru retragerea acestei autorizări (adversus hostem aeterna autoritas), oricând Statul ar crede că interesează să retragă această autorizare care are caracterul unei simple măsuri de poliție în Stat, retragere la care nu este expusă persoana morală constituită prin lege;

Având în vedere argumentul de analogie față de societățile comerciale străine, cari, îndeplinind formalitățile impuse de cod, se presupun a fi creațiunile legii. Considerând, însă, că legea impune anumite forme unor atari societăți, numai în cazul când ar voi să înființeze o sucursală în țară, adică s'ar pune în situațiune identică cu o societate indigenă, probă art. 237, 238, 239, 241, 242, 244, 246 și 247 din Codul comercial, nu însă și în cazul când ar exercită oricare alt drept în țară (art. 98 din Codul comercial), practică unanim recunoscută de toate tribunalele; că aceasta se confirmă mai mult prin comparațiunea textelor citate cu articolul următor din Legea belgiană: «Societățile anonime, și alte asociațiuni comerciale sau financiare, cari sunt supuse autorizațiunii guvernului, și cari vor

fi obținut-o, vor putea exercita toate drepturile lor și a stă în justiție în Belgia, conformându-se legilor regatului oricând societățile sau asociațiunile de aceeași natură, legalmente stabilite în Belgia, se vor bucura de aceleași drepturi în Franța (Laurent «*Avant projet de révision du Code civil*», II, pag. 413), adică chiar pentru intentarea de acțiuni se cere autorizare;

Având în vedere obiecțiunea ce ni se opune de adversar, trasă din art. 66 din Procedura civilă;

Considerând că acest text este inspirat de § 55 din Procedura civilă germană, care are următorul conținut: «Străinul, care, după legea țării sale, nu este capabil de a stă în judecată, se va considera capabil dacă, după Codul de Procedură civilă, i se atribuie acest drept», care articol este astfel comentat de profesorul doctor L. Gaupp (Civilprozessordnung für das Deutsche Reich, pag. 157—158): «De oarece dreptul de a stă în judecată, conform § 51 din Codul de Procedură civilă, depinde de capacitatea individuală, de aceea Codul de Procedură civilă hotărăște ca străinii, adică persoanele cari nu sunt cetățeni germani, sunt cărmuiți de legile țării lor, cu toate că au domiciliul în Germania. De aceea s'a făcut o concordanță între dreptul material și între dispozițiunea art. 55, ca în prima linie să decidă legea țării sale, în privința de a stă în judecată. Dacă după aceea lege e capabil de a stă în judecată, § 55 n'are nici o importanță. Dacă, din contră, străinul nu e capabil, după legea sa personală, de a stă în judecată, atunci să i se aplice legea cea mai favorabilă, adică străinul devine capabil dacă după legile germane i se acordă acest drept»;

Considerând că interpretarea propusă nu poate fi admisă față de termenii textului și față cu aceea că, în loc de o înlesnire, s'ar aduce o mai mare piedică dreptului de a reclama la tribunalele române; și apoi ar fi grav să se admită de instanțele judecătorești române că art. 66 s'ar aplica numai unor anumite persoane morale;

Având în vedere că Laurent, unul din reprezentanții teoriei ficțiunii legale, în proiectul său de cod a proiectat, asupra persoanelor juridice din țară străină, următorul articol: «Art. 536.—Corporațiile străine, altele de cât Statul, provinciile și comunele, n'au existență legală în Belgia decât printr'o autorizare a guvernului, afară de dispozițiune contrarie în tratate. Autorizațiunea poate totdeauna să le fie retrasă» (Laurent, op. citat, pag. 408). Și în expunerea de motive spune: «In teorie așa fi preferat o chartă de încorporațiune, emanând dela puterea legislativă, cum se face în Statele Unite, dar acestea nu sunt precedentele noastre» (idem, pag. 412)»;

Având în vedere obiecțiunea că la 1865 nu aveau existență Olimpicile;

Considerând că lipsa de patrimoniu a Olimpicilor înainte de 1865, susținută de adversari, nu este decât rezultatul unei noțiuni eronate ce ei își fac de ideea de patrimoniu, confundând patrimoniul, adică posibilitatea de drepturi și obligațiuni, pe care îl are orice persoană, chiar și aceea care n'ar avea decât datorii, cu activul care face parte din patrimoniu, adică cu bunurile cari pot compune acest patrimoniu. Că, dar, chiar dacă Olimpicile n'ar fi avut la 1865 nici cele 400 acțiuni, nici subvențiunea, nici gratificările, încă ele, având posibilitatea de a dobândi și de a fi titulare de drepturi, aveau patrimoniu în sensul juridic al cuvântului;

Având în vedere art. 23, 24, 25 ale decretului pentru instituirea comisiei pentru încurajarea industriei

naționale, din care rezultă că această instituțiune are bugetul său; că chiar de ar fi administrată și de funcționari ai Statului, acest lucru nu exclude personalitatea juridică proprie (probă Universitățile române); că gestiunea ei se controlează de Curtea de conturi, ceea ce nu mai are loc a se spune dacă comisiunea era o ramură a administrațiunii Statului, precum este și cu art. 21 care spune că comisiunea ține corespondență oficială cu autoritățile administrative ale Statului, cu art. 17 relativ la corespondență și relațiunile cu societățile similare din alte țări, relativ la scutirea de taxe postale, și cu art. 13 și 33 relativ la raporturile cu ministerele de interne și cu regele;

Considerând că ideea predominantă un timp oarecare în știința modernă, asupra personalității juridice, eră străină de ideile romane, cari nu au ajuns la concepțiunea desăvârșită a acestui principiu; că indiferent dacă romanii închipuiseră că pot exista drepturi fără subiect de drept (căreia teorii s'ar putea da exemplu că puteau exista drepturi fără ca un anume subiect să le poată exercita) totuși, în interesul administrațiunii unui patrimoniu, se închipuiau un subiect fictiv, cum se întâmplă cu ereditatea jaentă, care eră considerată ca a aparținând când defunctului când eredelui, cum se întâmplă cu sclavul ereditar, care nu putea usucapa ereditatea, că ar putea prescrie contra altora;

Că și în chestiunea ce ne preocupă, ca și în orice altă instituțiune juridică sau socială, practica și cutumea au precedat totdeauna legea, ceea ce se adevărește chiar de Savigny, care, privind chestiunea prin sistemul său, recunoaște că autorizarea poate rezultă din o toleranță vădită (volumul II, pag. 269; Mainz, I, pag. 230, nota 5) ceea ce însemnează, citit altfel, că persoana juridică putea lua naștere prin simpla toleranță;

Că, oricum ar fi principiile dreptului clasic roman, sau ale celui din epoca anterioară imperatorilor creștini, ele se aplica unmai corporațiunilor și asociațiunilor, iar nu fundațiunilor cari nu existau în acele timpuri, din cauza condițiunilor sociale și religioase ale romanilor; că ideea de un patrimoniu aparținând unei fundațiuni, sau unei fundațiuni cu patrimoniu ideal, apare cu ideea operelor pioase (*piae cause*) ale împăraților creștini, când teoria curentă eră că se pot constitui ca legatate stabilimente religioase sau de binefacere, existente sau ce se vor înființa, și că totdeauna se căutau a fi aduse atari legate la îndeplinire (Savigny, II, pag. 256 și urm., Basilicalele, cartea V, titlul III, § XII și XIII și Constituțiunile); că, în orice caz, este recunoscut că instituțiunile fără caracter pios, dar cu un scop licit, erau prin aceasta chiar permise fără ca o autorizare anume să intervie;

Că în Dreptul nostru vechiu, uzul eră că se puteau înființa persoane ideale după moartea unui testator, cari să fie legatele lui; că Glava 116 din Mateiu Basarab, departe de a contrazice sistemul, nu este decât reproducerea § I, titlul I, cartea IV din Basilicale, ca acel ce ar voi să fondeze o mănăstire trebuie să obție voia arhiereului (persoană spirituală iar nu oficială) pentru a se sfinți locul dedicat dumnezeirii; că acest drept de fundațiune este recunoscut că a existat în Valachia chiar de către partizanii teoriei creațiunii prin lege (Alexandresco: «Droit ancien et moderne dela Roumanie», pag. 61). Că nici art. 45 din Legea consiliului de Stat nu vine în favoarea adversarilor, de oarece acest articol presupune că un simplu decret domnesc ar fi suficient pentru crearea unei persoane morale; că acest drept de fundațiune, necontestat ca aparținând

particularilor sub Codul Caragea, a fost recunoscut și sub actualul Cod civil, probă, între altele, înființarea așezămintelor Nifon și a Academiei române; că jurisprudența Casației române n'a suferit nici o variațiune după cum rezultă din decizia Casației No. 248 din 15 Maiu 1894 și No. 285 din 6 Septemvrie 1899, ale căreia considerente le invocăm și noi;

Că, în ce privește Dreptul grec, aceste idei sunt admise fără posibilitate de a se presupune contrariul, lucru explicabil într-o legislațiune atât de influențată de legiurile bizantine. Iată, în adevăr, ce spune Zachariae, în opera sa «*Istoria Dreptului privat Greco-Roman*» (trad. fr. Lauth, II, pag. 66 în fine): «Grecii se disting, de altfel, încă în zilele noastre, printr-o propensiune caracteristică dispozițiunilor cu titlul gratuit pentru fundațiuni, dacă nu religioase, cel puțin având un caracter de utilitate publică; și în epoca bizantină, ei se distingeau prin mulțimea și întinderea donațiunilor în profitul bisericii. Milioane sunt trimise în fiecare an nu numai din țară, dar chiar din afară, pentru stabilimentele publice. Este pentru oamenii de Stat ai Greciei o sarcină de cel mai mare interes de a dirige această tendință către scopul veritabil și de a regulă tot ceea ce privește fundațiunile, fără a pierde din vedere interesele Statului, nici principiile economiei politice». Iată ce spune, ca încheiere, d-l Crasă, în tratatul de *Drept civil grec*, volumul I, pag. 261 și urm., sub rubrica *Persoană juridică*: «Concluziunea noastră este că după dispozițiunea expresă a Constituției, persoana juridică care urmărește un scop public, dar licit, nu are nevoie de aprobarea guvernului»;

Având în vedere obiecțiunea că prin testamentul său Vanghelie Zappa ar fi creat o altă instituțiune, iar nu ar fi gratificat una existentă, și aceasta din cauză că i ar fi schimbat numele și i-ar fi lărgit atribuțiunile instituțiunii ce există;

Considerând decretul din 1837 al regelui Otton, prin care se instituie o comisiune pentru încurajarea industriei naționale, decretul din 1858 prin care, art. 1: «se înființează în Athena concursuri generale... sub numirea de Olimpia»,... și art. 2: «cu direcția și supravegherea Olimpicelor se însărcinează epitropia pentru încurajarea industriei naționale, care, conform decretului, își poate mări avutul»;

Considerând că decretul din 1858 este cel care înființează în mod definitiv Olimpicile și că această persoană astfel creată, preexistentă testamentului V. Zappa, și devenită distinctă de Statul grec tot pe baza decretului din 1858, care se fundează în urma «petițiunii supusă nouă de patriotul Vanghelie Zappa prin care se destinează ca capital cele 400 acțiuni ale sale ce a luat dela Vapoarele elene, pentru ca câștigurile sau procentele lor să fie întrebuințate la înființarea și întreținerea concursurilor ce vor purtă numele de «Olimpia»; că acestei instituțiuni Vanghelie Zappa îi lasă legatul său universal, neînțelegând prin clauzele testamentului său decât a adăuga Olimpicelor un nume și atribuțiuni cari să se grezeze pe acele deja existente, fără a schimba natura lor și fără a vreă să creeze o altă persoană, referindu-se la acea creată deja cu concursul său; căci testamentul lui Zappa zice: «Toate aceste venituri ale proprietății mele cu case și altele, afară de cele 400 acțiuni ale Societății vapoarelor și pe cari le-am oferit pentru cheltuielile expozițiunii cuaternale a Olimpicelor și pe cari epitropia dotațiunilor va îngriji să le primească la timp spre a le întrebuința spre acea unde se cuvine, după moartea mea le las să tragă folosul

din ele cât va trăi Constantin Hr. Zappa», care «este dator să clădească Stabilimentul Olimpicelor împreună cu arena lui», iar «după moartea lui Constantin toate aceste proprietăți și venituri. . . să le primească Epitropia dotațiunii din Athena, ce se îndatorează pentru totdeauna a păzi aceste legăminte și a remite aceste daruri. . . Prin urmare, menționata epitropie se va înțelege îndată cu Guvernul elenic și cu Direcțiunea Societății vapoarelor pentru a primi și venitul celor 400 acțiuni ale mele pe cari le-am lăsat acolo și pe cari le-am oferit încă de atunci pentru menținerea expozițiunii Olimpicelor. Și, astfel, împreunând veniturile amândouă, epitropia le va întrebuița precum urmează»;

Considerând, astfel, că e indubitabil că reiese din testament anume persoana legatară; că dacă Zappa în testament ar fi adăugat câteva atribuțiuni pe cari o epitropie să le săvârșească cu fondul său, întru aceasta nu se aduce nici o atingere existenței, nici personalității juridice a instituțiunii gratificate, și jurisprudența a validat totdeauna liberalitățile cari n'ar ține seamă de speziala destinațiune a instituțiunii, cum s'a întâmplat cu Academia franceză, care acordă premii ale virtuții, și cu Academia română care aduce la îndeplinire sarcinile ce i s'au impus de către cel ce i-a legat Azilul Otetelișanu;

Că, de altfel, chestiunea de a se ști dacă existau sau nu Olimpicele la moartea lui Vanghelie Zappa, nici nu are Curtea a o examina decât în cazul în care ar declara că decretul din 13 Decembrie 1901 este ilegal, căci referatul d-lui Ministru al afacerilor străine, No. 21982/901, spune că «Un mare proprietar din România, de origină grecească, Vanghelie Zappa, a încetat din viață la 20 Iulie 1865. Încă dela 1858 el făcuse Guvernului elin un dar de 400 acțiuni ale Societății vapoarelor grecești, hotărînd ca venitul acestor acțiuni să serve de premii, din 4 în 4 ani, pentru concursuri la cari să participe toate produsele activității elene. El rânduiește ca epitropia legaturilor din Athena să îngrijască fondul și întrebuițarea lui. Evanghelie Zappa mai oferă o sumă de 3000 galbeni pentru ținerea primului concurs din anul 1859. Epitropia legaturilor eră o instituțiune a cărei origină datează dela 1837, când un decret regal o înființase în scop de a desvoltă agricultura și industria în Grecia. Ea se compune din 12 membri, numiți de rege, și lucră sub autoritatea Ministerului de interne. Darul făcut de Evanghelie Zappa fu acceptat printr'un decret regal din 1858. Atunci se adăugară, pe lângă cei 12 membri ai epitropiei legatelor, încă 4 membri numiți tot de rege și lucrând sub președenția Ministerului de interne. Un decret regal din 11 August 1865, și legile din 28 Maiu 1887, și cele din 26 Ianuarie 1889, dau o mai mare desvoltare epitropiei legaturilor și o transformă în instituțiunea Olimpicelor. La moartea lui Vanghelie Zappa, în 1865, se deschide testamentul său. Prin acest testament Vanghelie Zappa lasă: . . . după moartea lui Constantin Zappa, toate proprietățile, cu toate veniturile lor, comisiunii legaturilor din Athena, spre a se adăugă pe lângă donațiunea făcută în 1868. . . Comisiunea legaturilor sau Olimpicelor este creată în Grecia ca instituțiune și stabiliment de utilitate publică și nu atinge întru nimic interesele noastre. Această instituțiune există ca persoană morală după legile Statului elen, în special după legea din 1837, desvoltată prin legea din 28 Maiu 1887 și legea din 26 Ianuarie 1889, precum și decretule regale din 1858 și 11 August 1865. Instanțele noastre judecătorești, în deciziunile citate, recunosc că această instituțiune există

în Statul grecesc ca persoană morală, legalmente constituită, distinctă de cea a Statului elen. Comisiunea legaturilor sau a Olimpicelor există în 1865, ba chiar înainte de 1860 când a testat Evanghelie Zappa, prin urmare, într'un timp în care România nu avea interese opuse cu Grecia, în care România nu există ca Stat independent și ca regat»;

Considerând că, nedeclarând nul acest decret, nu poate Curtea trece peste constatările făcute, de cari este legată, căci aceste constatări aparțin, în caz când decretul ar fi legal, exclusiv autorităților administrative și sunt absolut sustrate controlului puterii judecătorești, în baza principiului constituțional al separațiunii puterilor Statului;

Considerând că constatările acestui decret vin în acord cu deciziunea No. 103/96 a Curții București, S. I., care are autoritatea morală, neputând avea autoritatea lucrului judecat;

Considerând că chestiunea existenței în Grecia a Olimpicelor la 1865, este subordonată chestiunii existenței Olimpicelor în România în urma decretului din 1901; că acel decret fiind considerat ca putând da existență Olimpicelor în România, el constată în mod implicit și necesar existența acelei persoane morale în Grecia, constatare care pentru justiția română are un caracter legal și irevocabil, ca emanând dela autoritatea competente a o face;

Că, prin urmare, justiția noastră nu mai are a aprecia în fapt starea legilor grecești cari au dat naștere Olimpicelor, ci este absolut legată asupra acestui punct, cât timp decretul din 1901 va fi considerat ca existent și eficace pentru recunoașterea existenței Olimpicelor, prin constatarea acestui punct făcut în mod implicit prin decretul din 1901, și formal prin referatul ministerului care face parte integrantă din acel decret;

Considerând, în orice caz, că chiar dacă Olimpicele ar fi fost inexistente în Grecia la 1865, încă legatul făcut lor de Evanghelie Zappa nu poate fi declarat nul sau caduc. Căci în lipsa Olimpicelor, interesul general pe care Zappa voia să-l avantajeze prin legatul său avea un reprezentant legal: *Statul grec*, care ar fi putut, în mod valabil, accepta legatul și a-l transmite în urmă Olimpicelor, când ele se vor fi înființat;

Că nefiind în mod obiectiv necesar ca să existe un subiect de drept, fără de care în mod fatal să nu se presupue ca existent un anume drept, că tocmai această presupusă necesitate a existenței subiectului de drept, a făcut pe partizanii săi să creeze în mod artificial concepțiunea unor entități abstracte asimilate în mod fictiv persoanelor fizice, când tocmai producerea acestui caracter impus artificialmente dovedește în mod absolut și necesar tocmai condițiunea că nu există nici o necesitate obiectivă și preexistentă de a le considera ca atare;

Că, așa fiind, scopul chiar urmărit prin crearea persoanei juridice sau prin instituirea fundațiunii este un obiect de drept, care după împrejurări va fi administrat valabil de cineva, care nu se impune a fi chiar subiectul dreptului (cum este curatorul succesiunii vacante);

Că, așa fiind, îndată după moartea lui Vanghelie Zappa prin decretul regal din Octombrie 1865 se face acceptarea legatului;

Că un legat nu devine caduc chiar dacă fundațiunea căreia i s'a lăsat nu ar fi luat naștere decât după moartea testatorului, după cum putem reaminti cazul prezentat în mai multe rânduri onor. Curții, a fundării

ospiciului Devlemont unde se vede că deși primăria comunei, unde ospiciul trebuia să fie înființat, fusese respinsă în cererea ce făcuse de a i se predă averea imobilă legată, care se afla în Belgia, totuși, după ce acel ospiciu a fost fondat mulți ani după moartea testatorului, comuna, recunoscută și autorizată în Belgia numai prin un simplu decret regal, a obținut dela tribunalele belgiene legatul;

Că putem cită în Franța Academia Fraților Goncourt, care nu a fost înființată decât după moartea celui din urmă dintre ei și căreia i s'a recunoscut dreptul la averea legată;

Dar, considerând că am citat înaintea Curții un exemplu aproape identic, prin analogie, cu Olimpicile, și anume: că prin jurnalul Consiliului de Miniștrii cu No. 91 din 7 Aprilie 1860 (*Monitorul Oficial* No. 101 din 30 Aprilie 1860), se ia «dispozițiuni relative la oferta națională de 3000 galbeni propusă de d-l Evanghelie Zappa pentru trei premii spre încurajarea științelor în limba română; dezvoltarea acestei întreprinderi, vrednică de laudă, printr'un apel patriotic din partea guvernului la emulația publică, spre a se putea creă felurite premii și a se fundă o asociație academică»; că în urma acestui jurnal intervine o petiție a lui Evanghelie Zappa, prin care acesta acordă încă 2000 galbeni, și că în urma acestei adrese a lui Zappa intervine decretul domnesc în următoarea cuprindere: «Alexandru Ioan..... văzând raportul ministrului nostru, secretar de Stat ad-interim la departamentul cultelor și instrucțiunii publice din țara românească, prin care supune la a noastră aprobățiune, jurnalul înființat de Consiliul miniștrilor asupra păstrării fondului Zappa și întrebuintarea lui în folosul literaturii române: Aducem mai întâiu a noastră mulțumire d-lui Evanghelie Zappa pentru frumoasa și patriotică sa faptă de a depune la Ministerul cultelor un fond de 5000 galbeni pentru încurajarea culturii, limbii și literaturii române; iar în privința regulării acestui fond am decretat și decretăm: Art. I.—Acest fond va purtă în perpetuu numele de fondul Evanghelie Zappa pentru încurajarea și progresul limbii și literaturii române.—Art. II. Fondul de 5000 galbeni se va da cu dobândă sau cu asigurantă foncieră sau la visterie, care prezintă și mai multă siguranță decât un particular.—Art. III. Această dobândă va servi pe fiecare an pentru încurajarea limbii și literaturii române, fără a se putea niciodată, sub nici un cuvânt, a i se schimba destinațiunea.—Art. IV. Conform cu dorința donatorului, venitul acestui fond se va întrebuința deocamdată pentru facerea unei gramatice și a unui dicționar român. Apoi destinațiunea venitului se va hotări pe fiecare an pentru alte premii și încurajări literare» (Decretul No. 503 din 17 Octomvrie 1860);

Că în acest decret se recunoaște crearea unui fond, fără să se determine cui în special aparține acest fond;

Mai mult, Evanghelie Zappa, prin testamentul său, lasă Societății literare române, care, după termenii chiar ai testamentului, trebuie să profite și de fondul de 5000 galbeni, o rentă perpetuă de 1000 galbeni anual. Or, această societate nu există la încetarea din viață a lui Evanghelie Zappa, căci abia în 1866, urmându-se un regulament provizoriu pentru formarea Societății literare române, și intervenind decretul Locotenentei domnești prin care se aprobă acest regulament, iar în 26 August 1867 a intervenit decretul No. 1246 prin care statutele Societății academice române

se aprobă întocmai, iar aceste statute spun în art. 1 «Societatea literară română din București, prin decretul domnesc din 2 Iulie 1867, No. 5041, se constituie, în puterea art. 10 din regulamentul provizoriu dela 1 Aprilie 1866, în Societate academică română, cu scop de a lucra la înaintarea literelor și a științelor între români»; și în regulamentul dezvoltător al Academiei găsim ca formând fondul Academiei, între altele, suma de 5000 galbeni dăruită de Evanghelie Zappa, rentă de 1000 galbeni anual conform testamentului lui V. Zappa;

Că urmează, deci, că atât în timpul vieții, cât și prin testamentul său, Zappa a gratificat o instituțiune care la acea epocă nu avea nici chiar un început de existență și că abia în 1879 intervine o lege care declară că: Academia română este și rămâne persoană juridică;

Că ar fi foarte grav, și nu în favoarea prestigiului justiției române, de a considera legatul Academiei, care, conform deciziei Curții de apel, s'a fixat la o sumă de peste 300.000 lei, ca valabil, deși Societatea literară română, mai în urmă Academia, nu s'a înființat decât târziu după moartea testatorului și să se declare caduc legatul Olimpicilor, sub motivul nefundat cu totul, după cum am arătat, că instituțiunea nu ar fi avut existența la acea epocă;

Considerând prin toate acestea că vedem că nimic nu se opune la îndeplinirea voinții testatorului; că însăși Curtea a manifestat dorința de a nu luă în considerare cele pretinse de adversar: că instituțiunea Olimpicilor ar lucra contra intereselor românești; că, așa fiind, afară de circumstanțe lăturalnice, pe cari demnitătea Curții se opune a le luă în considerare, nu se poate invoca nimic serios drepturilor Olimpicilor de a li se da în primire averea ce le-a lăsat Evanghelie Zappa și pe care Onor. Curte este respectos rugată a o face.

C. NACU.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 11 Noimvrie 1908

Președenția d-lui CH PHEREKYDE prim-președinte

A. Reichenberg cu H. Goldbraun

Mărturisire judiciară.—Dreptul judecătorului de a o considera necompletă și a o admite ca un început de dovadă scrisă, complinind-o prin proba testimonială sau prin prezumpțiuni.—(Art. 1206 din Codul civil).

Dacă în drept mărturisirea trebuie să fie luată «tale quale», cum este făcută de parte, nici un text de lege nu oprește pe judecător de a considera o asemenea mărturisire necompletă drept un început de probă scrisă, și de a o complini prin proba testimonială sau prin prezumpțiuni, spre a stabili faptul juridic ce formează obiectul litigiului, probe ce legea le lasă la suverana sa apreciere.

Decizia 411/908. — Respins recursul făcut de A. Reichenberg, contra sentinței Tribunalului Ilfov, s. II, No. 486/908, dată în proces cu H. Goldbraun.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Al. Cerban, în dezvoltarea motivelor de casare, și

Pe d-l avocat Bădulescu, în combateri.

Deliberând,

Având în vedere cele patru mijloace de casare, astfel formulate :

I. «Violarea art. 1206 din Codul civil, în ce privește principiul indivizibilității mărturisirii judiciare, și exces de putere.

«Tribunalul prin sentința atacată cu recurs admite acțiunea intentată de intimat pentru plata chiriei pe semestrul sf. Dumitru 1908 al imobilului din str. Cernica No 6, proprietate a intimatului, deși nu mai ocup acest imobil dela sf. Dumitru 1908, întemeindu-se, pentru a stabili existența contractului de locațiune și a modalităților sale, pe răspunsul dat de mine la interogatorul ce mi s'a făcut de intimat înaintea primei instanțe; ori tribunalul pentru a mă condamna a scindat în mod arbitrar răspunsul meu: contractul a fost anual însă ne-am înțeles că după 6 luni să nu mai stau, din care rezultă în mod evident că deși am luat cu chirie în mod verbal pe un an de zile obligatoriu, cu începere dela 23 Aprilie 1908, imobilul intimatului totuși, din cauza inconvenientelor de tot felul, cari fac casa nelocuibilă, am convenit cu intimatul să reziliem de comun acord contractul dela 26 Octomvrie 1908. Tribunalul, întemeindu-se numai pe prima parte a mărturisirii mele, a violat principiul indivizibilității mărturisirii și a comis un exces de putere.

II. «Violarea principiului după care o declarațiune făcută de o parte litigantă nu poate fi considerată ca o mărturisire judiciară în sensul art. 1204 și urm. din Codul civil, decât atunci când e data cu intenția de a constitui o dovadă care să poată fi opusă în ce privește faptul pretins de cealaltă parte. În adevăr, tribunalul, pentru a admite pretențiunea intimatului, se întemeiază și pe o pretinsă recunoaștere făcută de mine, rezultând din o copie după acțiunea ce am intentat intimatului înaintea judecătorului pentru a se constata rezilierea contractului de închiriere intervenit între noi.

«Ori este constant în doctrină și jurisprudență că declarațiunile, pe cari o parte le face în sprijinul acțiunii sale, constituiesc niște mijloace de apărare, cari prin natura lor exclud voința la cel care face acele declarațiuni, ca să poată fi invocate contra lui; (în acest sens Aubry et Rau, No VIII, p. 167; Larombie vol VII, p. 221 și urm.; Demolombe, XXX, No. 450; Laurent, t. XX, No. 159; Hue, t. VIII, No 316; Baudry-Lacantinerie et Barde: «Des obligations», t. III, p. 979, No. 2701).

III. «Violarea art. 124 din Codul pr. civilă și denaturarea faptelor. Tribunalul, admitând acțiunea intimatului, se întemeiază și pe o pretinsă recunoaștere, pe care aș făcut o înaintea tribunalului, rezultând din declarațiunea pe care am făcut-o că am plătit lei 950, pe cele 6 luni trecute. Nu numai că tribunalul a denaturat faptele, căutând să deducă din această pretinsă recunoaștere existența contractului de locațiune și a clauzelor contractului, dar această pretinsă declarațiune nefiind constatată prin un proces-verbal al ședinței, semnat de mine, n'are nici o existență legală; hotărînd astfel tribunalul a violat art. 124 din Pr. civilă.

IV. Nemotivare. Tribunalul se mărginește în mod vag și general a afirma existența unui contract de locațiune și a modalităților sale, deducând din niște pretinse recunoașteri, fără a analiza alte recunoașteri pentru a se vedea dacă ele intrunesc caracterele legale a unor mărturisiri; rezultă deci că tribunalul nu indică temeiurile pe cari își întemeiază hotărîrea și da astfel o hotărîre nemotivată.

Având în vedere sentința Tribunalului Ilfov, secția II, cu No. 486/908, supusă recursului;

Având în vedere că prin această sentință tribunalul constată, în fapt, că între A. Reichemberg recurrentul de astăzi, și intimatul H. Goldbraun a intervenit un contract de închiriere, având de obiect un imobil, situat în București, str. Cernica No. 6; că recurrentul, neplătind chiria pe semestrul Octomvrie 1908, a fost chemat în judecată spre a fi condamnat la plata sumei de 950 lei; că contractul de închiriere ne fiind scris, proprietarul s'a referit la mărturisirea chirieșului, care a recunoscut contractul de închiriere afirmând însă că acest contract era încheiat numai pentru un an și că după șase luni a convenit cu proprietarul ca să-l rezilieze;

Având în vedere că tribunalul își fondează sentința sa pe această mărturisire, coroborată pe o declarațiune făcută de recurrent în cursul desbaterilor și pe o copie după o acțiune, pe care recurrentul o intentase în contra intimatului, pentru rezilierea contractului în litigiu, conchizând din toate aceste elemente de convingere că contractul în cestiune era încheiat pe trei ani -- din cari numai unul obligatoriu, iar ceilalți doi facultativi pentru chiriaș -- și că prețul chiriei era de 1900 lei pe an;

Considerând că este adevărat că, la interogatoriul ce i s'a luat, recurrentul a recunoscut numai existența contractului de închiriere, dar nu și durata lui, așa cum o stabilește instanța de fond, iar în privința cuantumului prețului a păstrat tăcerea;

Considerând că, în principiu, o mărturisire judiciară nu se poate scinda; că o asemenea declarațiune formând un tot, ori trebuie a fi luată în întregul ei, ori a se renunța de a se prevala de dânsa; că o mărturisire devizată nu ar mai putea echivala cu declarațiunea părții și deci nu ar putea face credință;

Considerând însă că, dacă în drept mărturisirea trebuie să fie luată tale-quala, cum este făcută de parte, nici un text de lege nu oprește pe judecător de a considera o asemenea mărturisire necompletă drept un început de probă scrisă, și de a o complini prin proba testimonială sau prezumpțiuni, spre a stabili faptul juridic ce formează obiectul litigiului;

Considerând că, în speță, instanța de fond ia ca bază a hotărîrii sale mărturisirea însăși făcută de recurrent, dar o completează cu diferite circumstanțe de fapt pe cari legea le lasă la suverana sa apreciere;

Considerând că procedând astfel, instanța de fond nu a comis o violare a art. 1206 din Codul civil, ci, din contră, a făcut o justă și sănătoasă aplicațiune a principiilor generale de drept;

Considerând că, astfel fiind, mijloacele de casare invocate sunt neîntemeiate;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

PARTAJ

SAU

VÂNZARE DE DREPTURI SUCCESORALE

Tribunalul Argeș, la 30 Octomvrie 1908, a pronunțat o sentință care rezolvă următoarea speță ¹⁾:

Murind un oarecare G. Protopopescu, a lăsat trei moștenitori, copiii și mama lor, soția defunctului. La 28 August 1902, s'a format un act intitulat «act de partaj», prin care se constată că a rămas un imobil în Pitești, strada Egalității, No. 39, care se atribuie prin acel act unuia din comoștenitori, anume Victor G. Paraschivescu, cu obligația de a plăti celorlalți doi frați, Teodor și Gheorghe, câte 3000 lei, drept părțile curenite lor în succesiunea tatălui și pe cari le trec lui Victor, plătind pentru această cesiune taxa vânzării la Administrația financiară; iar mamei i se rezervă uzufructul imobilului.

Actul se transcrie în regulă la tribunal, și după câțva timp Victor G. Protopopescu vinde imobilul unui D. Iosef, care-l cumpără negreșit cu sarcinile din actul intitulat «de partaj», căci prețul cesiunilor de câte 3000 lei rămăsese neplătit.

¹⁾ Curierul Judiciar No. 1 din 1908, pag. 5.

Cei doi moștenitori cer scoaterea în vânzare a imobilului pentru îndeplinirea creanțelor lor. Cumpărătorul face contestație și tribunalul scoate de sub urmărire imobilul vândut.

Cum pierd cei doi moștenitori câte 3000 lei ce aveau să ia din moștenirea vândută fratelui lor, privilegiați prin însuș actul așa zis de partaj! este foarte lesne, lucrul a depins de figura (juridică) pe care a făcut o tribunalul. El a zis că în speță nu este un act de vânzare de drepturi succesoriale. Acești doi moștenitori n'au vândut fratelui lor partea ce li se cuvenea în moștenire, nu, nicidecum, ei au împărțit imobilul, fiindcă prin vânzarea lor a încetat indiviziunea; și este partaj ori de câte ori vânzarea drepturilor succesoriale are de efect încetarea indiviziunii (742 C. c.), și fiindcă erau toți moștenitorii majori, ei pot să împartă cum vor voi (730 C. c.). Că în cesiunea drepturilor succesoriale chiar, când se produce efectul de a înceta indiviziunea, se asimilează cu un partaj. Această figură făcută celor doi moștenitori, tribunalul conchide că în partaj comoștenitorii au un drept de privilegiu, conform art. 1737, alin III, pentru orice sume ș-ar datori unul altuia, iar nu privilegiul vânzătorului asupra prețului neplătit (1737, alin. I); și acel privilegiu, adică pentru sulțe, nefiind înscris conform art. 1741 C. c. în termenul acolo prevăzut, el nu poate fi opozabil cumpărătorului imobilului, și deci rău s'a îndreptat urmărirea contra sa. Tribunalul justifică această figură (juridică) cu citate din autori remarcabili de drept ca: Demolombe, Laurent, Nacu, Fuzier-Herman, Baudry Lacantinerie.

Dacă tribunalul făcea cealaltă figură (juridică), adică că în acest act avem: 1) Un act de partaj între Victor Protopopescu și mama sa, unul luând imobilul cu sarcini și altul uzufructul, 2) un act de cesiune de drepturi succesoriale, făcut de ceilalți doi moștenitori, unuia care rămâne el proprietar, cu obligația de a plăti prețul; atunci comoștenitorii vânzători având actul de partaj, acesta transcris în ce privește vânzarea lor, el era opozabil d-lui Iosef, cumpărătorul imobilului, cu această sarcină și nu pierdeau dreptul lor de moștenire.

Dela figura făcută de tribunal a depins și soluțiunea.

Să vedem însă ce figură juridică este actul comoștenitorilor. Singurul argument că a încetat indiviziunea, nu e suficient pentru a se admite că ei aveau de primit din partaj banii aceștia ca sultă. Indiviziunea putea să înceteze și în alt mod, de exemplu: dacă comoștenitorii ar fi renunțat la succesiune, fără ca să fie partaj. Dar există aci sulta în bani. Ca să fie sultă, sau suma

de bani ce se datoresc din partaj, trebuie să fie o diferență cu care se egalizează inegalitatea părților date în natură; ori acei doi moștenitori n'au luat nimic, au să ia curat numai prețul renunțării lor la moștenire, prin cesiune, deci nu e cazul prevăzut de art. 742 pentru ca să fie privilegiul din art. 1737, alin. III.

În acest act intitulat «act de partaj», sunt două acte juridice distincte. Avem vânzarea drepturilor succesoriale de către cei doi comoștenitori și avem actul de partaj între comoștenitorul cumpărător al drepturilor celor doi frați și mama sa, unul luând imobilul cu sarcina de a plăti prețul vânzării și altul uzufructul (dacă și aci poate fi strict vorbind un partaj). Cei doi vânzători au înlesnit partajul între ceilalți doi, ca să poată ieși mai lesne din indiviziune, deci n'au ei privilegiul rezultat din vânzare? Cum? moștenitorul care ș-a vândut partea sa de moștenire, când în act se constată că nu s'a numărat prețul, pierde privilegiul din art. 1737, No. 1? Mi se pare că figura făcută de tribunal celor doi comoștenitori este nefondată.

C. N. Toneanu.

Avocat

Galați, 20 Ianuarie 1909.

INFORMAȚIUNI

TABLA DE MATERII pe anul 1908 a *Curierului Judiciar*, ce a apărut, cuprinde opt coale tipar; e întocmită în mod analitic-alfabetic și pe articole de legi și regulamente.

Această tablă de materii, care este un adevărat repertoriu juridic, se vinde tot pe prețul de 5 lei ca și acelea din anii trecuți. Ea nu se va trimite decât numai celor la corent cu plata abonamentului.

Rugăm deci pe cei rămaș în urmă cu plata a se pune la curent trimițând prin mandat postal sumele datorate.

A apărut: *Volumul V, REPERTORIUL GENERAL DE JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ A ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE* de d-l I. C. Barozzi.

Acest volum care s'a pus în vânzare cu prețul de 8 lei e întocmit în felul și ca supliment al celorlalte patru volume ce au apărut anul trecut în editura *Curierului Judiciar* și al căror preț total e de 60 lei, broșate.

Suplimentul acesta cuprinde toate principiile de drept, soluțiunile și interpretările de legi date de Înalta Curte de casație în cursul anului 1906.

De vânzare la *Curierul Judiciar*, care servește orice cărți de drept române sau streine contra valoare, mandat sau ramburs.

A apărut: *Vol. III Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț* de d-l Gr. V. Maniu. Primele două volume au fost premiate de Academia Română.

Prețul 12 lei. Depozit la *Curierul Judiciar* care servește la cere orice cărți de drept, române și streine.